

GLASILO TOVARNE SANITETNEGA MATERIALA - DOMŽALE

LIKVIDNOST IN NELIKVIDNOST

Leta 1965 smo pričeli izvajati gospodarsko in družbeno reformo. O namenu oz. potrebi te reforme je bilo že izrečenih in napisanih mnogo besed. Teh besed ne mislim ponavljati, ker menim, da so več ali manj že znane vsakemu našemu delavcu.

Oseбно se ne strinjam s tistimi, ki trdijo, da smo za uresničitev reforme storili zelo malo, saj so tu uradni podatki o povečani produktivnosti, o povečanem izvozu, kar je tudi bil temeljni cilj reforme in ne s tistimi, ki trdijo, da smo v tem času storili že dovolj za dosego končnega cilja. Menim, da je pri dosedanem izvajanju gospodarske in družbene reforme napak zlasti to, da v zadnjih letih nismo uspeli s stabilizacijo dinarja tako kot v prvih letih reforme in da smo nelikvidnosti dovolili zavzeti tako velik obseg.

Moj namen je, da bi na preprost način poskušal obrazložiti kaj je to likvidnost oz. nelikvidnost in kakšne težave imajo z njo delovne organizacije.

Beseda »likvidnost« pomeni izplačljivost ali bolj plačilno zmožnost, beseda »nelikvidnost« pa pomeni neizplačljivost oz. plačilno nezmožnost.

Likviden je npr. tisti, ki ima ali bo v najkrajšem času imel 100.000 din gotovine v svoji blagajni, banki ali kje drugje in kupi za isti znesek razni material. Ta bo kupljeni material lahko plačal takoj, ali vsaj v dogovorjenem roku.

Nelikviden pa je tisti, ki ima ali bo v najkrajšem času imel prav tako 100.000.- din denarja, kupi pa za 150.000.- din materiala. Razumljivo je, da bo ta drugi lahko plačal le 100.000.- din, 50.000.- din pa bo ostal dolžan.

Vzemimo primer delovne organizacije, ki ima naslednje stanje:

Stalnih zalog surovin in materiala za redno poslovanje mora imeti za	860.000.-
Stalnih zalog nedovršene	

proizvodnje, polizdelkov in gotovih izdelkov za	240.000.-
Dvomesечne terjatve do kupcev znašajo	800.000.-
S k u p a j	1.900.000.-
Od tega zneska odštejemo enomesečno vrednost dobaviteljskih računov, ker nas za ta čas kreditirajo	300.000.-
Potrebna obratna sredstva	1.600.000.-

Delovna organizacija ima dejansko naslednja obratna sredstva:

— v poslovnem skladu	1.000.000.-
— kredit za obratne namene	200.000.-

S k u p a j 1.200.000.-
Primanjkljaj obratnih sredstev 400.000.-
Že pri tako visokem primanjkljaju obratnih sredstev pa se je delovna organizacija še odločila, da kupi novih strojev za 200.000.-
Skupni primanjkljaj bo tako znašal 600.000.-

Ker ima ta delovna organizacija primanjkljaj v obratnih sredstvih v višini 400.000.- din in obveznost za plačilo strojev v višini 200.000.- din, kredita pa ni dobila, čeprav je za njega zaprosila, bo začela neredno plačevati svoje obveznosti dobaviteljem in se bo znesek povečal od 300.000.- din (enomesečna obveznost) na (900.000.- din) tromesečna obveznost).

S tem, ko je ta delovna organizacija pričela plačevati svoje obveznosti dobaviteljem šele v roku 3 mesecev (namesto v roku 1 meseca), so tudi vsi njeni dobavitelji postali manj likvidni in tudi ti ne morejo več pravočasno plačevati svojih obveznosti. Zaradi ene same take delovne organizacije je lahko prizadetih veliko partnerjev. Če pa je takih delovnih organizacij več in teh je veliko, nastane nemogoč položaj. Znano je, da je precej podjetij že v takem položaju, da ne more pravočasno in v

celoti izplačevati niti osebnih dohodkov svojim delavcem, čeprav doseženi rezultati to omogočajo.

In kdo je kriv za tako stanje? Menim, da ne nazadnje tudi delovne organizacije same. Obstojajo pozitivni predpisi in priporočila zveznih in republiških organov, da so delovne organizacije predvsem same dolžne skrbeti za povečanje obratnih sredstev, vendar se mnogi tega ne držijo. Obstojajo zelo zmotno mnenje, da je vsa dosežena sredstva treba uporabiti za vlaganje v osnovna sredstva (opremo in stavbe), da pa bo glede obratnih sredstev že kako. Se enkrat bom zapisal tolikokrat že izrečeno misel, da je za novi stroj treba imeti tudi nove surovine in material in da moramo zato imeti tudi sredstva za njihov nakup.

In kako je glede likvidnosti v našem podjetju? Lahko povem, da smo te zadeve do sedaj v glavnem razumsko urejali, moja želja je, da bi tako bilo tudi v bodoče. Pripomniti pa moram, da je nelikvidnost tudi pri nas že močno prisotna in mora zato biti naša skupna skrb, da se ji z vsemi silami upremo.

Vzrokov za nelikvidnost je mnogo. Oglejmo si še nekatere od njih. Velikokrat slišimo besede »nekrite investicije«. Kaj to pomeni? Nič drugega kot to, da gradimo ali opremljamo določene objekte za katere nimamo denarja. Za člane naše družbene skupnosti je vseeno kdo to dela, vemo le, da posledice nosimo vsi, kot smo že iz prejšnjega izlaganja ugotovili. Menim, da bi se morali vsi brez izjeme držati lepega srbskega pravila, ki pravi: »izpruži se toliko, koliko je dugačak prostirač«.

Tudi besede »pretirani uvoz« niso iz trte zvite. Vemo, da tisti, ki uvažajo morajo največkrat tako blago v naprej plačati, čeprav bi li doma in ga plačali šele po 2, 3 istega ali celo boljšega lahko dobili več mesecih. Ker morajo tako uvoženo blago v naprej plačati jim

Nadaljevanje na 2. strani

Nadaljevanje s 1. strani

razumljivo zmanjka denarja za plačilo domačim dobaviteljem, ki morajo na to čakati tudi po 6 in mesecev.

Ne mislim naprej razglablјati o vzrokih nelikvidnosti, ker jih je še in še, temveč bom zapisal nekaj besed o ukrepih, ki jih je sprejela zvezna skupščina za zmanjšanje nelikvidnosti.

Dopolnjen zakon o deviznem poslovanju določa, da delovna organizacija ne more izdati naloga za plačilo uvoženega blaga, če ima do upnikov v državi neporavnane obveznosti, za katere je od dneva zapadlosti do dneva predložitve plačilnega naloga preteklo več kot 60 dni in če ob predložitvi naloga skupen znesek teh obveznosti presega 10% skupnega zneska vseh njenih zapadlih, pa še ne poravnanih obveznosti.

Ta ukrep ne velja samo za trgovske organizacije, ki uvažajo gotove izdelke, temveč tudi za industrijske organizacije, ki uvažajo repromaterial. Lahko si predstavljamo, kako bi bilo z našo delovno organizacijo, če bi prišla v položaj, da ne bi mogla uvažati repromateriala.

Spremenjeni in dopolnjeni zakon o podjetjih med drugim določa, da je podjetje lahko postavljeno pod prisilno upravo, če na svojem žiro računu in na drugih računih brez presledka več kot 6 mesecev nima kritja za izpolnjevanje svojih obveznosti. To določilo se bo pričelo izvajati v šestih mesecih od dneva, ko je začel veljati spremenjeni zakon.

Mislim, da tu ni potrebno komentirati.

Spremenjeni in dopolnjeni zakon o službi družbenega knjigovodstva med drugim določa:

Če delovna organizacija na dan izplačila mesečnih akontacij osebnih dohodkov delavcem, ki ga je določila v svojem splošnem aktu, nima dovolj denarnih sredstev na žiro računu in ne v rezervnem skladu, lahko izplača te akontacije iz razpoložljivih denarnih sredstev in sicer:

1) sredstva med letom dosežnega dohodka, izločenega na poseben račun;

2) sredstva iz deviznih računov, preračunana v dinarje;

3) denarna sredstva skupne porabe;

4) sredstva poslovnega sklada in sredstva skupne porabe namenjena za investicije.

Če uporabi delovna organizacija za izplačilo osebnih dohodkov tudi ta sredstva, tedaj skupen znesek mesečnih akontacij ne sme presegati 80% zneska, ki ga dobi, če pomnoži število delavcev, za katere izplačuje dohodke v zadevnem mesecu, s povprečnim mesečnim dohodkom, izplačanim pri tej organizaciji na zaposlenega delavca v prejšnjem letu; tega pa izračuna na podlagi podatkov iz bilance uspeha po zaključnem računu za prejšnje leto in ne sme biti manjši od celotnega zneska obračunanih minimalnih osebnih dohodkov.

Iz prednjega določila lahko ugotovimo, da bi takrat, ko ni dovolj sredstev na žiro računu in v rezervnem skladu vsi zaposleni v našem podjetju prejeli le 80% o-

sebnih dohodke ali celo minimalne osebne dohodke, če pa bi uporabili tudi sredstva poslovnega sklada in sklada skupne porabe, ki so že izločena za investicije, pa bi delovna organizacija in odgovorne osebe morale plačati tudi kazni. Zaradi jasnosti pripominjam, da v našem podjetju nimamo nikoli sredstev tekočega dohodka izločenega na posebnem računu, ker ta sredstva uporabljamo za obratne namene in da so sredstva na deviznih računih, denarna sredstva skupne porabe in sredstva poslovnega sklada in sklada skupne porabe izločena za investicije relativno majhna.

Poleg teh nekaj izvlečkov obstaja še »paket« drugih predpisov in ukrepov za zmanjšanje nelikvidnosti. Več teh predpisov in ukrepov je objavljenih v uradnem listu SFRJ št. 55/69.

Naj zaključim. Nelikvidnost je treba postopno in sistematično odpravljati. Mi smo že do sedaj temu problemu posvetili primerno pozornost, paziti pa moramo, da nas novi ukrepi ne bi prizadeli, ker vemo, da se pri vseh večjih spremembah predpisov rado zgodi, da plačajo davek tudi tiste delovne organizacije, za katere pravimo, da so v glavnem urejene. Lep primer za to je zadnji kliring (medsebojno pobotanje obveznosti in terjatev).

Organi upravljanja in še posebej strokovne službe so zlasti dolžne, skrbeti za to, da bo naš delavec za svoje opravljeno delo in dosežene ekonomske rezultate ob pravem času prejel tudi polne osebne dohodke tako, kot je to bilo doslej.

F.R.

Spomin na Franceta Prešerna

*Zvesto srcé, in delárno ročico
Za doto, ki je nima milijónárka,
Bi bil dobil z izvoljeno devíco.
In mirno plávala bi môja bárka;
Pred ôgnjam dom, pred točo mi pšénico
Bi bližni sôsed varóval — svet Márka.*

Delovni program za leto 1970

V zadnji številki tovarniškega glasila smo obljubili, da bomo v nadaljevanjih objavili zadalžitve, ki so jih za leto 1970 prevzele strokovne službe in referati. Te zadalžitve so v obliki delovnih programov predložili izvršni organi našega podjetja delavskemu svetu v obravnavo in potrditev na seji 17. januarja letos.

Na kratko naj razložimo, da je namen delovnih programov, da se poveča odgovornost vodij ključnih delovnih mest pred samoupravnimi organi, obenem pa se zagotavlja večja načrtnost dela.

Ker gre za obsežnejši material, smo ga razdelili na več nadaljevanj, pri čemer vas v tej številki seznanjamo z delovnimi programoma direktorja in tehničnega vodje.

I. DIREKTOR

- izvajanje nalog, ki jih nalagajo obstoječa zakonodaja in samoupravni akti podjetja
- izdelava dokončnega predloga za izpolnitev organizacije podjetja (strok. kolegij in zunanji sodelavec) ter skrb za izpolnitev oz. realizacijo nove organizacije podjetja
- sistematizacija delovnih mest delovne organizacije (formiranje grup — teamsko delo)
- skrb za pravilno kadrovsko zasledbo in racionalno izrabo strokovnih kadrov
- koordinacija, sodelovanje in spremljanje delovnih programov predlagateljev — posameznih služb oz. sektorjev
- skrb za izvajanje in izpolnitev letnega gospodarskega načrta
- sodelovanje v pripravah srednjeročnega plana razvoja 1971 — 1975
- nadaljnje razvijanje samoupravnega mehanizma v podjetju
- naloge v zvezi z izpolnitvijo sistema nagrajevanja s ciljem za doseg načela nagrajevanja po vložnem delu
- izvršitev nalog s področja varstva pri delu in odprava pomanjkljivosti po zahtevah delovne inspekcije
- skrb za izboljšanje delovnih pogojev
- naloge v zvezi s pripravami civilne zaščite in narodne obrambe
- naloge v zvezi z izpolnitvijo interne zakonodaje ter skrb za izvajanje te
- intenzivnejša povezava s poslovnimi strankami doma in v tujini
- naloge v zvezi s kooperacijo doma in v tujini
- sodelovanje z znanstvenimi in

zdravstvenimi zavodi in institucijami v cilju raziskav in pomoči po uvajanju novih artiklov oz. modernizaciji tehnoloških postopkov

- intenzivnejše sodelovanje z gospodarsko zbornico, Svetom za tekstilno industrijo, poslovnim združenjem v banki
- sodelovanje s političnimi in družbenimi organizacijami, teritorialnimi skupnostmi in posameznimi službami v občini
- sodelovanje z delavsko univerzo — skrb za izobraževanje strokovnih kadrov
- povezava z institucijami v skrbi za reševanje socialnih problemov naših delavcev

II. TEHNIČNI SEKTOR

V letu 1970 bo glavna naloga tehničnega sektorja kot celote izpolnjevanje operativnih nalog, ki jih bo predvidel gospodarski plan za leto 1970. Za izpolnitev teh nalog bo potrebno:

1. Do maksimuma izkoristiti vse možne kapacitete strojnega parka in vseh ostalih elementov proizvodnje, da bi tako dosegli postavljene cilje.
2. Izpolniti sistem nagrajevanja v taki meri in načinu, da se čim bolj mogoče približamo vsakemu po vložnem delu. S tem v zvezi se predvideva pregled vseh norm in normativov za posamezne artikle ter njihova vskladitev s stvarnim stanjem. Z ozirom na rekonstrukcijo in izgradnjo podjetja, ki je bilo začeto v letu 1969 bo potrebno:
 - a) Obdelati v detajle tehnološki proces v posameznih oddelkih ter ga vskladiti z možnostmi prostorov in denarnimi sredstvi, ki bodo na razpolago.

Pri tem so predvsem sledeče naloge:

1. V mikalnici pripraviti vse za montažo strojev, ki bo vsklajena s proizvodnjo, tako, da ne bo prevelikih izgub.
2. Obdelati vse investicije, ki bodo še povezane z oddelkom mikalnice (vložki).
3. Pripraviti materiale za dokončno odločitev investicij v tkalnice, izbira strojev in njih namestitvev.
4. Vskladiti kapacitete posameznih oddelkov in odpraviti ozka grla (belilnica).
5. V začetku leta 1970 pripraviti vse za montažo in vklopitev v proizvodnjo strojev v pripravljalnici in škrobljnici.
6. Preureditev oddelka filtrov, da bo zadostil vsem potrebam po kvaliteti in kvantiteti, ki jih zahteva tržišče.

7. Urediti vse potrebno (prostore, stroje in tehnološki proces) za proizvodnjo lepljivih obližev.

Kot posebna naloga je izdelava srednje ročnega plana investicij za obdobje 1971-1975 s posebnim poudarkom na možnost uvedbe novih artiklov. Posamezni termini in naloge so že sprejete v pravilniku o planiranju srednjeročnega plana. Koncem leta 1969, predvsem pa v začetku leta 1970 je predvidena postavitev organizacijske sheme tehničnega sektorja v sklopu celotne tovarne, ki naj bi bila podlaga in garant za uspešno poslovanje celotnega sektorja.

Proizvodnja - januar 70

Oddelak	Enota mere	%
1. Trakotkalnica	000 vot	102
2. Tkalnica šir. tkanin	000 vot	105
3. Mikalnica	kg	95
4. Konfekcija	ND	125
Vložki	pkt	102
5. Cigaretne filtri	000 kom	85

Še nadalje narašča povpraševanje po sanitetnih ovojih, zato trakotkalnica nadaljuje s proizvodnjo v nepopolnih treh izmenah.

V tkalnicah širokih tkanin je asortiman v tem letu ostal skoro neizpremenjen. Ako ga primerjamo s prejšnjimi leti ugotovimo, da postopoma prehajamo na redkejšo tkanino in standardne preje. Tako delamo v teh oddelkih skoro izključno (razen nekaterih izjem) z metrično številko preje 50/1. Izgled tkanine je lepši, proizvodnja večja in manjša nevarnost zamenjave preje med tehnološkim procesom.

Kljub večjemu številu delovnih dni v oddelku belilnice (delali so vse sobote), je proizvodnja za 5% izpod planirane količine. Čistilnico vlaknin, belilnico in mikalnico smatramo v poročilu za »Oddelak mikalnice« in ta ima grlo proizvodnje v belilnici.

Razveseljivo je dejstvo, da je konfekcija že prvi mesec v letošnjem letu s tako velikim odstotkom preselega planirano proizvodnjo. Kot majhno opravičilo planerjem navam naknaden nalog za avtomobilske apoteke.

Povpraševanje po cigaretne filtri je večje kot so naše trenutne kapacitete. Omenili smo že spremembe v dimenzijah (iz manjših na večje), kar zmanjšuje % doseganja količinskega plana. Zato bomo v bodoče cigaretne filtre vodili po vrednostnem planu, kar bo realnejše.

Kako uresničiti resnični neposredni vpliv

Poleg pogojev, ki sem jih že nekajkrat omenjal — to je v statutu določiti kako, kdaj ter kdo je dolžan zagotoviti predhodne razprave pri nastajanju odločitev za reševanje posameznih problemov, nujne samoupravne delitve dela, sistema informiranja — je zelo pomembno tudi izobraževanje, da bodo delavci poznali gospodarjenje in le tako lahko o njem tudi odločali.

Prizadevanje za razvoj samoupravljanja v našem podjetju je boljše in obsežnejše kot mnogokje v drugih podjetjih. Vendar nas to ne sme zadovoljiti. V dosedanjih razpravah smo namreč ugotovili, da mnogi kljub omogočenju vključitve ne sodelujejo. Tako imamo članke DS, ki se nikoli ne oglasijo niti z najmanjšim vprašanjem. Sklepam, da so temu krivi pogoji v katerih so delavci živeli in se vzgajali.

Tisti, ki so že dalj časa v podjetju in niso bili še nikoli izvoljeni v katerikoli samoupravni organ, niso obiskovali seminarjev o samoupravljanju in tako vse to premalo poznajo.

Mlajši, ki so prišli iz osnovne šole ali imajo vajeniški staž tudi niso dobili dovolj družboslovne izobrazbe, da bi samoupravljanje lahko poznali. Kar jim je bilo o tem povedano je bilo vse lepo in dobro, ko pa so prišli v podjetje v resnično vključitev so bili lahko samo razočarani. Tako lahko vsi ti kaj hitro glasujejo tudi za stvari ki

jim škodujejo, kar pa jih postavlja v še slabši položaj.

Posebni del miselne strukture so tisti z dokončano srednjo šolo, ki so zaradi pomanjkanja znanja iz družboslovnih ved, ki ga na teh šolah do sedaj niso dovolj posredovali, postali potencialni »pozitivisti«. Posebno to velja za mlajše, ki vidijo svojo perspektivo le v čim boljšem materialnem položaju ne glede na pot po kateri pridejo do njega.

Zanje je samoupravljanje prazno politiziranje in stremijo za tem, kako bi svoje znanje čim bolje prodali. Pripravljeni so podpreti vse kar se v imenu znanja pojavi in posledic posameznih ukrepov in odločitev sploh ne vidijo.

Visoko izobraženi delavci so v posebnem položaju ko pridejo iz šole. Že pri vstopu v podjetje se zavedajo pomembnosti in imajo pozitivno željo po uveljavitvi. Družbenoekonomski odnosi med ljudmi in njihovimi interesi so za njih le politika, do katere imajo negativni odnos. Za njih sta važna delo in znanje po svojem področju, politika pa ne. Namesto, da bi pomagali delavcem z manjšo sposobnostjo, rajši ubirajo krajšo pot do uveljavitve v vodenju in odločanju brez delavcev, ki so pravzaprav prispevali za njihovo izobraževanje. Pri tem ne pomislijo, da odtujujejo delovnega človeka od temeljnih samoupravnih pravic. Razumljivo pa je, da to ne velja za vse, saj so tudi izjeme.

Poizkusil sem prikazati nekaj kar bomo morali še proučiti in ustoriti pogoje za resnično neposredno samoupravljanje.

Tone Dolenc

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem vsem so delavcem za podarjeno cvetje, izraze sožalja in sočustvovanja. Posebno se zahvaljujem tov. Florjančiču za izkazano solidarnost ob izgubi moje drage mame.

Hvala vam!

Matija Jeretina

ZAHVALA

Ob izgubi nepozabne mame se zahvaljujem vsem članom delovnega kolektiva za izraženo sožalje in darovano cvetje.

Jeretina Franc in Matija

ZAHVALA

Vsem, ki ste ob smrti mojega očeta sočustvovali z menoj, me bodrili, poklonili cvetje in ga spremlili na zadnji poti, se iskreno zahvaljujem.

Topla zahvala tudi sindikalni družnici za pomoč ob težkem življenjskem trenutku.

Majdič Pavla

Od surovine do izdelkov

Da bi dobili zadostno število niti za celo širino blaga, natikamo križne navitke na natične stojala, ki ga imenujemo cevčnica. To delovno fazo, ki sledi previjanju imenujemo snovanje. Za 80 cm široko izgotovljeno gazo rabimo 820 niti in tudi toliko križnih navitkov. Vse navitke iz cevčnice odvijamo istočasno ter prejo vodimo prek napenjalcev in električne zaustavke na snovalni valj, na katerega prejo navijamo po vsej širini naenkrat. Med previjanjem se pretrgajo preostala tanka mesta v preji. Ti pretrgi bi namreč na naslednjem škroblilnem stroju povzročili preveč težav.

Naše staro snovalo za široke tkanine se le malo razlikuje od snoval pred 50 in več leti. (Le slaba električna zavora ter večstopenski pogon — ki ne dela, loči ta stroj od snoval v starih časih). Glavna izboljšava novokupljenega snovala bo v tem, da bo preja stal-

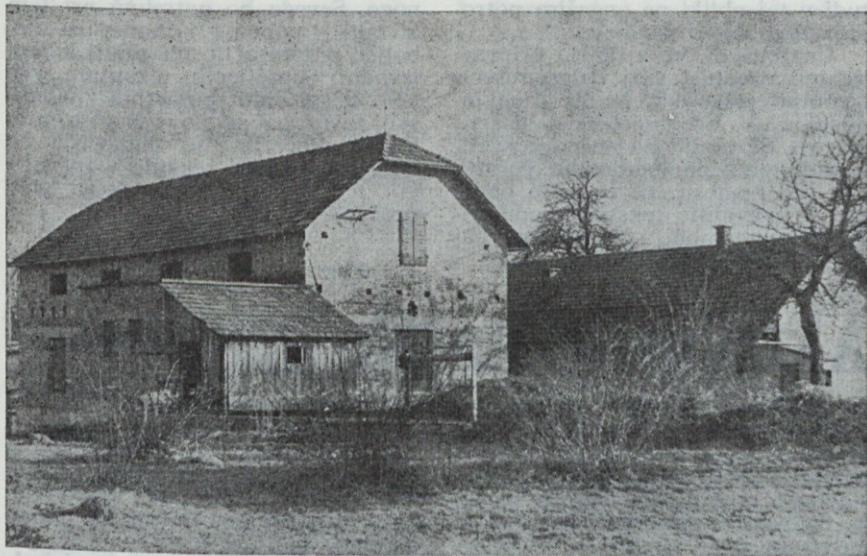
no in enakomerno napeta. Obenem s pravilnim odvijanjem, trenutnim zaustavljanjem ter z odpihovanjem sviža bo doseženo, da bo kakovost nasnute preje pri trikrat večji hitrosti veliko boljša kot dosedaj. Seveda pa bo kakovost snovanja odvisna tudi od pravilne vlažnosti in temperature prostora ter izvežbanosti snovalk. Osnovo, ki ni škrobljena uporabljamo v trakotkalnici za mull ovoje ter za nekatere druge elastične ovoje. Snujemo pa drugače. Za mull ovoje imamo v trakotkalnici majhno ponostavljeno saško pramensko snovalo za trakove, ki ne navija po vsej širini naenkrat ampak v pasovih. To namreč ni potrebno, ker preje ne škrobimo. Snovalo je ponostavljeno tako, da ne navija niti preje na osnovni valjček v razprostrtem traku, ampak so niti združene v obliko vrvi. To je potrebno zato, ker te vrvi potem obtežujemo z napenjalnimi kolesci na

katerih so uteži. Razprostrte niti bi se utrgale. Obtežujemo zato, da je osnova na trakarski stavbi primerno napeta. Seveda velja to za sedaj že zastarele počasi tekoče trakarske statve. Moderne avtomatske statve za trakove imajo večinoma široke valje.

Elastične gumi ovoje - poizkusne serije - smo snovali na manjšem lesenem snovalu na ročni pogon. Lesena je tudi cevčnica oziroma okvir na katerega nataknejo manjše število navitkov. Prav tako snujemo na tem snovalu tudi osnovo za ideal prožne ovoje ter krep prožne ovoje. Snovanje na malem saškem snovalu namreč ni potekalo zadovoljivo. Osnova za ti dve vrsti ovojev je sestavljena iz dveh prej. Ena je desno vita pri predenju in potem na sukalnem stroju dvojena ter levo sukana. Druga pa je nasprotno levo vita in desno sukana. Zato se pri snovanju rada krotoviči.

(nadaljevanje)

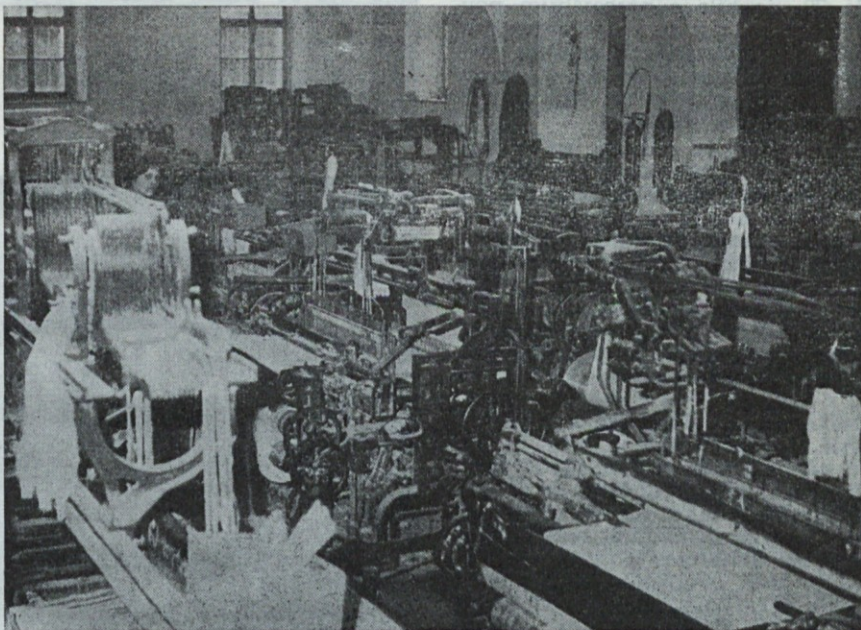
Modernizacija tkalnic

Že več let ugotavljamo, da v naših tkalnicah nekaj ni v redu. Vendar smo do sedaj na podlagi utemeljenih vzrokov dali vedno prednost drugim oddelkom; tako belilnici, mikalnici, filtrom, kakor tudi drugim investicijam, ki so nam vložena sredstva hitreje vračala. V letošnjem planu, kakor tudi v preteklem letu pa smo poudarek dali ravno tkalnicam.

V prvi fazi smo pristopili k zamenjavi strojev v pripravljalnici. V mesecu decembru je bil že dobavljen snovalni stroj, ki bo s svojo zmogljivostjo pokrival vse potrebe tkalnic sedaj in v daljni perspektivi. V februarju tega leta bo dobavljen najnovejši tip stroja za škrobljenje osnov. S temi stroji bi bile investicije v pripravljalnico zaključene, če vzamemo v obzir, da bomo v bodoče kupovali prejo v predilnicah na križnih navitkih. Za križne navitke smo se odločili zato, ker smatramo, da je delitev dela nujna in da naj se vsa slaba mesta v preji pokažejo že v predilnicah. Tako bi dobili mi že previto in očiščeno prejo (manjši transportni stroški).

Druga faza naše rekonstrukcije je ukinitve tkalnic: Zvezda, Študa in tkalnice gaze ter nadomestitev njih z novimi modernejšimi stroji, ki bodo locirani na enem mestu. S koncentracijo tkalnic takorekoč pod eno streho se nam znižujejo režijski stroški, z večjim posluževanjem strojev pa tudi izdelavni stroški. Ti elementi so nam narekovali, da temeljito preanaliziramo obstoječe in bodoče stanje ter na podlagi tega pridemo do zaključkov, ki nam bodo dali smernice za nadaljni razvoj tkalskih kapacitet.

Z razširitvijo proizvodnje cigaretnih filtrov, ki so se v nekaj letih razvili v trenutno enega najmasovnejših artiklov, so nam zato tudi potrebni odgovarjajoči prostori. Potreba po filterih in tudi proizvodnja se je v preteklem letu povečala od 3—4 krat, prostori pa se niso večali temu primerno. Če hočemo imeti kvalitetno proizvodnjo, katero naši odjemalci — Tobačne tovarne širom Jugoslavije — zahtevajo, moramo nuditi tej proizvodnji tudi odgovarjajoče prostore. Predvideva se, naj bi se proizvodnja cigaretnih filtrov razširila še

na dosedanje prostore tkalnice Zvezda.

S tem nastaja problem proizvodnje tkanin. Omenjeno je bilo že, da je predvidena koncentracija vseh tkalnic z istočasno modernizacijo. Izpad proizvodnje bi pokrivali do postavitve novih strojev s povečano proizvodnjo našega kooperanta — Tkalnice Senožče. S to tovarno imamo poleg letnega zaključka o dobavi surovin tkanin še dogovor o desetletnem sodelovanju.

Z ukinitvijo naših tkalnic nastaja vprašanje delovne sile, ki je zaposlena v tej proizvodnji. S postavitvijo novih kapacitet se bo del teh zaposlil na novih delovnih mestih, ki se s tem formirajo. Potrebna bo tudi prekvalifikacija posebno mlajših, tako, da ni nobene bojazni, da ne bi bilo to rešeno v skupno korist. Seveda se nam takoj vsili vprašanje, če je to potreb-

no. Posebno se bodo vpraševali tisti, ki že dolgo vrsto let delajo na teh delovnih mestih. Vendar, če globlje pogledamo te stvari take kot so, bo vsem takoj jasno, da ni druge rešitve. Smatramo, da je bolje, da sami pridemo do teh zaključkov kot da nas čas prehitni in prinese vse te probleme v še ostrejši obliki.

Če bomo vsi pristopili pravilno k te mproblemom, jih pravilno tolmačili ter reševali, lahko z zaupanjem pričakujemo še večje rezultate.

J. B.

Sejem tekstilnih izdelkov »MODA 70«

Tudi letos so se predstavile slovenskemu občinstvu v Ljubljani naše tekstilne tovarne z nekaterimi izbranimi izdelki.

Sejem tekstilnih izdelkov ima sicer v glavnem komercialni namen: vzbuditi zanimanje pri trgovcih, oziroma opozoriti nase konfekcijsko industrijo ter se na kraju predstaviti širšemu občinstvu, mu ustreči v željah in zahtevah.

Za letošnji tekstilni sejem v Ljubljani lahko rečemo, da je bil že po izbiri in po kvalitetni izdelavi posameznih konfekcijskih izdelkov eden izmed najuspešnejših. Med sprehodom po razstavnem prostoru je bilo opaziti, da so posamezne tovarne našle pot do potrošnikovih želja in zahtev. Nekatere tovarne so se lotile še zahtevnejše naloge in z uspelimi modnimi artikli presenetile modne ustvarjalce. V kolikor bo še trgovina prisluhnila temu odzivu, potem lahko upamo, da se bo v tekstilni industriji marsikaj popravilo. Na letošnjem sejmu »Moda 70« je bila s precejšnjim poudarkom prikazana sposobnost konfekcijske industrije. V zadnjih letih se je ta toliko usposobila, da se danes lahko pojavlja na širšem tržišču s svojimi izdelki.

Ta sejem je pokazal, da tekstilci niso obupali zaradi nevdržnih razmer na jugoslovanskem tržišču, ki so nastale vsled neurejenosti in neupoštevanja zveznih predpisov. V tekstilni industriji v Sloveniji so zato nastopile velike anomalije. V tej, drugi najpomembnejši panogi je zaposlenih v Sloveniji 40 tisoč delavcev, ki trenutno v večini prejemajo najnižje osebnе dohodke in je s tem ogrožena življenjska raven velikega dela slovenskega prebivalstva. Tekstilni industriji na sploh je bila storjena velika škoda zaradi neurejenih predpisov, ki so bili pripravljene tako, da so zainteresirali trgovce za uvoženi tekstil, kjer so imeli znatno večje ugodnosti. Tako je tudi sporazum o prepovedi uvoza tekstilnih izdelkov, ki je bil sprejet v prejšnjem letu, doživel popoln neuspeh in se je v tem času celo povečal za 11 %.

Domača tekstilna industrija je tako postala nezanimiva za trgovca, zato se je poizkušala uveljaviti na zunanem tržišču. Tu pa so nastale težave zaradi visokih carinskih zadržev in zelo velika iztrošenost v tekstilni industriji, ki predstavlja vedno bolj resno skrb za nadaljnje rentabilno obratovanje.

Z druge strani tudi naša konfekcijska industrija ni pokazala zanimanja za domače blago, ampak se vedno bolj usmerja na izvoz svojih izdelkov in obliki uslužnostnega dela. Za tako obliko dela dobi seveda vse blago iz uvoza in se

tudi v tej obliki ne angažira potrošnja domačega blaga.

Upajmo, da bo z dobro pripravljenimi predpisi vsaj delno rešeno trenutno težko stanje tekstilne industrije. V Srednjeročnem načrtu razvoja Slovenije bo nujno posvetiti tudi temu pomembnemu vprašanju več resnosti, če hočemo obdržati v prihodnje tekstilno industrijo kot pomembno gospodarsko pa-

nogo. Seveda bo potrebno pri tem izvršiti popolno modernizacijo, boljšo organizacijo ter preiti k proizvodnji sintetičnih tekstilnih vlaken. S splošnim porastom življenjske ravni pa se bo povečala tudi kupna moč. Saj je znano, da ne doseže potrošnja tekstila v Jugoslaviji niti polovico evropskega povprečja.

P.

Aktivnost naših gasilcev

Zadnje čase že od daleč lahko opazimo, kako hitro se širijo novi objekti naše tovarne. Vedno se postavljajo novi stroji, z njim se večja delovna storilnost, s tem pa je povečana tudi nevarnost in naša odgovornost.

Gasilci TOSAME se dobro zavedajo kje so doma, kakšna je požarna nevarnost, zato so svojo nalogo lansko leto dobro opravili. Preko celega leta so se vršili preventivni ukrepi in odstranjevalne razne napake, da ne bi prišlo do požara. Naša poklicna gasilca sta ve-

Operativna gasilska služba v podjetju je v sestavu 50-ih članov. Velika večina članov je zelo aktivnih, nekateri so pa res samo gledalci. Društvo ima zadnji čas dobro opremo. Lansko leto so naši gasilci prestali nekajkratno preizkušnjo. Večkrat se je po naših obratih pojavil ogenj, a je moral v kali ugasniti. Tudi ko je ob polnoči zvok sirene pretrgal nočno tišino, naše gasilce ni našel nepripravljene. Hitro so opravili z ognjem, zavedajoč se, da branijo svoje. Res veliko je bilo tudi vaj preko leta, čas

Zbor gasilskih desetih

stno vršila svojo dolžnost, katera pa včasih ni lahka; ne zaradi težkega dela, ampak zaradi posameznikov, ki ne znajo dobro ceniti gasilske službe in požarne nevarnosti.

kateri je bil uporabljen, je bogato poplačan, uspeh pa zagotovljen.

Naši gasilci pa niso bili samo na tovarniškem dvorišču. Bilo nam je omogočeno, da smo sodelovali tudi z ostalimi enotami in tako iz-

Poročilo samoupravnih organov

Delavski svet je imel v času januar — februar, 1 sejo s sledečim dnevni redom:

- Obravnava gospodarskega načrta za leto 1970 — II. del.
- Obravnava sprememb statuta podjetja.
- določitev sredstev za nakup stanovanj in individualno gradnjo.
- Poročilo o pregledu zaključnega računa za leto 1968.
- Odpis nerabnih in zastarelih osnovnih sredstev.
- Finančno poročilo (stroški proslave ob dnevu republike, poraba sredstev za investicije).
- Predlog o ustanovitvi novih delovnih mest in potrditev ocene.
- Pritožbe na analitično oceno.
- Odprodaja mopeda — tricikla.

1. Po obravnavi je DS soglasno potrdil gospodarski načrt II. del za 1.70.

2. S podanimi spremembami in dopolnitvami statuta podjetja se je soglasno strinjal.

3. Iz sklada skupne porabe se izločijo dodatna sredstva za stanovanjske namene v znesku 10 milijonov S din, tako bo na razpolago v te svrhe skupaj z bančno udeležbo 70 milijonov S din. Sredstva se po zaključnem računu začasno sposodijo iz rednega sklada in se vročijo banki, tako, da bo prosilcem posojil možno čimprej nuditi odobren kredit.

4. Tov. računovodja je seznanil člane o pregledu zaključnega računa za leto 1968, na katerega tudi po bančni reviziji ni bilo bistvenih pripomb.

5. O inventurnih viških in manjkih po novem pravilniku o knjigovodstvu razpravlja upravni odbor, od odprodaji nerabnih in zastarelih osnovnih sredstevih pa

še odloča DS.

Le-ta se na predlog centralne popisne komisije in sklepa DS odpišejo, razlika v znesku 487.345,42 N din, pa se krije iz rezervnega sklada.

V letu 1968 smo pravtako odpisali nekatera osnovna sredstva. Ta so bila ocenjena od strani komisije s predpostavko, da jih bomo lahko odprodali kot osnovna sredstva. Ker ni bilo kupcev smo ta sredstva prodali kot stara železo DINOSU po mnogo nižji ceni, tako da je nastala razlika, ki znaša 54.423,20 N din. Razlika se po sklepu DS krije iz rezervnega sklada podjetja.

6. Stroški proslave ob dnevu republike, ki so znašali 22.300,55 N din se krijejo iz sklada skupne porabe.

7. Na predlog službe za nagrajevanje je DS potrdil otvoritev delovnih mest in njih analitično oceno.

8. Na predlog nabavne službe se moped — tricikel odproda na licitaciji.

9. V zvezi posojila v znesku 15 milijonov S din Tekstilni tovarni Senožeče je DS sprejel naslednje:

Posojilo se jim podari kot pomoč pri modernizaciji tovarne. Tekstilna tovarna Senožeče se obvezuje, da bo v letu 1970 izdelala za naše podjetje gazo, mitja in kaliko v količini po posebej za to sklenjeni pogodbi. Obresti za 5-mesečno posojilo za že navedeni znesek v l. 1969, se Tekstilni tovarni Senožeče črtajo.

V ISTEM OBDOBJU JE UPRAVNI ODBOR IMEL DVE SEJI, NA KATERIH JE OBRAVNAVAL IN SKLEPAL O SLEDEČEM:

Potrdil je operativni plan za mesec januar; odobril 3-dnevno specializacijo tov. VOLKARJU IVANU pri firmi Benninger; tov. Mahkoti Francu je za povzročeno škodo na njegovi parceli zaradi izkopa kanala pri položitvi kabla ter vsled neurejene kanalizacije, ker so odpadne vode uničile travnik, odobril odškodninsko izplačilo v znesku 1.200 N din.

Smučarskemu klubu Ihan je podaril 5 kom avtomobilskih apotek ob priliki prireditve smučarskih skokov; odobril izdelavo regalov za Mölny hlačke, delovne mize pri proizvodnji damskih vložkov ter ureditev prostora za shranjevanje materiala civilne zaščite podjetja.

Na predlog centralne popisne komisije sprejel sklep, da se presežke knjiži v dobro izrednih dohodkov, primanjkljaj pa v breme izrednih izdatkov. B. V.

menjali svoje izkušnje in krepili gasilsko zavest. Celemu društvu je bilo omogočeno, da smo si ogledali 100-letnico gasilstva v Metliki. Ženska desetina je bila tudi v Ptuj na zborovanju članic — gasilk. Na jesen smo se udeležili sektorske vaje v tovarni olja. Tu je bila naša desetina deležna precejšnje pozornosti glede nove opreme. Oktobra meseca pa sta se dve desetini — ženska in moška — prijavili na občinsko tekmovanje. Ženska desetina je osvojila prvo mesto in pokal v trajno last, moška pa drugo mesto med moškimi desetinami.

Kolektiv TOSAME lahko upravičeno in s ponosom gleda na svoje gasilsko društvo, saj je že nešteto krat dokazalo, da se zaveda svojih dolžnosti in da budno pazi, da ne bi podjetje in s tem vso našo skupnost prizadela kakšna škoda zaradi požara ali druge elementarne nesreče.

Ob koncu starega leta in na pragu novega, naj bodo naše čestitke združene z dobro željo za nadaljnje uspešno delovanje gasilske organizacije.

Franc Bizilj

Ženska desetina v napadu

Tovariša Viktorja Pavška - vodjo oddelka belilnice in mikalnice sem dobil pripravljenega za razgovor v njegovi novi pisarni. Sedanji prostor v katerem se nahaja njegovo delovno mesto se v mnogočem razlikuje od prejšnjega. Da je počutje v novi pisarni res ugodno sem razbral z njegovega obraza, ki je kar žarel od zadovoljstva, ko mi je tekoče pripovedoval o razvoju samega oddelka belilnice. Njegovo pripovedovanje je imelo obliko manjšega predavanja iz področja samega beljenja in konkretnega tehnološkega opisa obdelave materiala, zaradi česar njegovo pripovedovanje posredujem v celoti.

»Sam tehnični razvoj delovnih sredstev v svetu je tudi pri nas zahteval spremembo tehnike beljenja in pogojeval uvedbo modernejše in boljše tehnologije, katere glavni cilj je povečati produktivnost in kvaliteto tovrstne proizvodnje,« je pričel svoje pripovedovanje tov. Pavšek in nadaljeval. »Pri tem se je razumljivo zmanjšal tudi obseg fizičnega dela, oziroma se da z manj ljudi narediti več in bolje. Takoj pa moram poudariti, da se je vzporedno z zmanjšanjem fizičnega dela povečala zahteva po strokovnosti. To strokovno izpopolnitev pa moramo nuditi delavcem v okviru same delovne organizacije« je kot umni gospodar poudaril vodja oddelka in razlagal naprej.

»Prehod iz klasičnega načina beljenja na novejši postopek je terjal gotove težave in to predvsem v kvaliteti izdelave polproizvodov zaradi katerih smo že dobili reklamacije. Praksa sama nam je pokazala, da vsak na novo montirani stroj takoj v začetku povzroča določene težave. Zato upam, da so težave, ki so se pojavile z rekonstrukcijo celotnega belilnega postrojenja sorazmerno majhne, posebno še, če upoštevamo, da novi način beljenja občasno zahteva določeno kvaliteto vode, pare in podobno.«

Nadalje je tov. Pavšek opisoval poedine elemente dela in razlagal posamezne tehnološke postopke. Ko pa se je z besedami dotaknil same kvalitete belilne aparature je med drugim omenil: »Poudariti moram to, da danes ti aparati ne dajejo od sebe tistega kar smo od njih pričakovali. Naj bo dovolj če povem, da je ing. Rožič sam ugotovil konstrukcijsko napako v nekem sestavnem delu belilne aparature in da je nadalje v razgovoru s strokovnjaki inozemske firme, ki nam je to napravo prodala, dobil priznanje v tem, da so oni odgovarjajoči del aparature priznali za neprimeren in ga vzeli v remont. Z odstranitvijo te napake bomo pa, vsaj tako sem prepričan, skrajšali tehnološki cikel na minimum.

Na vprašanje »Kako ste zadovoljni z obstoječim kadrom« je to-

Naš

razgovor

variš Pavšek, potem ko je prižgal cigareto odgovoril.

»Uvodoma sem že poudaril, da se je povečala potreba po strokovnosti. V ta namen smo že organizirali določene tečaje s tematiko v tej smeri. Ljudje so na teh predavanjih bili seznanjeni z nekimi novostmi, ki jih pogojuje nov sistem beljenja. Velik poudarek pa smo dali tudi na samo poznavanje naših uporabnih kemikalij, ki so prilično agresivne in nestrokovno rokovanje z njimi ima lahko katastrofalno posledico za posameznika. Zato še enkrat na tem mestu koristim priliko, da poudarim, da je obvezno uporabljati vso predpisano zaščitno opremo pri opravljanju določene delovne naloge.«

»Kaj pa odplaknine in odpadna industrijska voda?«

Vodja belilnice je dejal: »Sedaj se odplaknine odteka v Račo in to cca 300 m³ dnevno. Sprememba je zaenkrat samo v tem, da te odplake ne škodujejo rastlinam, nasprotno, zaradi bazičnega značaja celo pospešujejo njihovo rast ter v tem, da ni več tistega karakterističnega vonja, ki je bil značilen za odplake povzročene s prejšnjim klasičnim načinom beljenja. V načrtu za prihodnost pa imamo izgraditev novega sistema regulacije odpadnih voda in ta bo izpeljan v Mlinščico. Sedanji sistem za odplake je premajhen in novejšemu načinu obratovanja ne ustreza več.«

Pogled skozi okno njegove pisarne se ustavi na impozantni zgradbi novega objekta. Vprašanje se je pojavilo samo od sebe, odgovor pa je sledil:

»V novem oddelku bodo spre-

membe v toliko, da bodo imeli posluževalci več prostora za gibanje med stroji in medoperacijski transport bo občutno skrajšan. V oddelku pa »bomo« postavili stroje, ki so sedaj tehnološko razporejeni v stari mikalnici.« Je bil najhitrejši in zadnji odgovor vodje oddelka mikalnice in belilnice.

Takoj v začetku je tov. Pavšek poudaril ugodnosti, ki jih nudi moderna tehnologija. Izbor, vrsto in kvaliteto naj odredijo zato pooblaščenec in strokovne osebe, ki bodo svoje odločitve utemeljile predvsem na zniževanju proizvodnih stroškov.

Stefan Rozman

ZAHVALA

Prav lepo se zahvaljujem za novo leto darilo in obisk članov sindikata, ki sem jih bila zelo vesela ob času mojega zdravljenja na Polikliniki v Ljubljani.

Obenem se zahvaljujem tudi vsem, ki so mi pomagali do stanovanja, s katerim sem zelo zadovoljna.

Kokovec Justič

ZAHVALA

Lepo se zahvalim za darilo, ki sem ga dobil za novoletne praznike. Zelo sem bil vesel, da ste se spomnili tudi nas vojakov.

Vsem skupaj — posebno pa sodelavcem in sodelavkam, pa želim srečno Novo leto in mnogo delovnih uspehov v tovarni.

Kovič Janez

Od črke do črke...

„Tosama“

Vsak mesec nas ob težko pričakovanem deljenju osebnega dohodka povrh vsega nagradi tudi naš uredniški odbor z novo številko tovarniškega glasila, ki je ob tako posebnem dnevu, ko človek nima pravega veselja do popoldanskega dela, hvaležno branje za marsikoga. V vrsticah in med vrsticami TOSAME zvemo, zakaj je naš dohodek nizek ali visok, kako in s čim bomo gospodarili in še niz zanimivih reči — celo kakšen dober vic se najde.

Pa se vprašajmo kdo je tisti, ki skrbi za nemoteno izhajanje časopisa in kako poteka vsa ta zamotana reč. Imeti svoj časopis ni kar tako za tako majhen kolektiv kot je naš, pa še ponosni moramo biti nanj, ker je doživel že več pohval.

Odgovoren za redno izhajanje Tosame je uredniški odbor na čelu z glavnim urednikom, ki običajno enkrat mesečno skliče sestanek odbora, kjer se določijo osnovni skelet naslednje številke. Na tem sestanku se torej člani odbora pomenijo o se, katere pomembnejše dogodke v življenju kolektiva in družbe bi bilo ustrezno objaviti tudi v našem časopisu, kdo jih bo napisal in kako naj bi se članek približno glasil in ali bo slikovno opremljen. V ta namen se izdajo zadolžitve pisem članov, našem fotografu in karikaturistu ter označi rok za dostavo članka. Seveda pa se vedno rezervira tudi doberšen del Tosame za pisce, ki se prostovoljno odločijo, do svoje izkušnje, znanje ali zapažanje posredujejo preko Tosame tudi ostalim članom kolektiva. Nadaljna faza nastajanja časopisa je skrb urednika in sicer, da opominja zadolžence, ki navadno zelo radi pozabijo na rok za oddajo članka. Ko je tudi ta štadij mimo, dobi članke v roke korektor, ki po pravi slučajno nastale napake, katere so se vtihotapile piscem pri njihovem ustvarjalnem ognju. Material pregleda še urednik, ki nato doda še slikovni material za številko in končno je številka pripravljena za tiskanje.

Sedaj pa malo poškilimo v tiskarsko tehniko, namreč naš časopis je tiskan po načinu knjigo-tiska. To se pravi, da se besedila člankov dobesedno prelijejo na svinčene ploščice dolžine časopisnega stolpca, na katerih daljši stranici ploščice se nahajajo ulite črke.

Posamezne ploščice, ki tvorijo vrstico se zberejo v stolpce, ki se odtisnejo zaradi kontrole na papir — temu pravimo tudi krtačni odtis. Podoben postopek velja tudi za sli-

ke. Dobljenim cinkovim ploščicam pravimo klišeji.

Dobili smo torej krtačne odtise in odtise klišejev v korekturo. Naloga korektorja je, da popolnoma uniči tiskarskega škrapa, ki nikoli ne miruje. Popravljenе krtačne odtise pošljemo nazaj v tiskarno in istočasno sporočimo, kdaj bo naš predstavnik prišel v tiskarno tudi oblikovno urediti časopis. Omenjeno delo obsega predvsem skrb, da se besedila člankov in slikovne priloge primerno razporedijo po vseh straneh, da je časopis privlačen za oči in da je zadovoljen estetski čut bralca.

Tako. Nova številka je izšla. Z njo pa so se pojavili tudi stari problemi. Namreč pojavljajo se vedno isti pisci, vse premalo se oglašajo neposredni proizvajalci, ki jih

je največ in prav njim je predvsem namenjen časopis. V imenu uredniškega odbora in v prid Tosame vabimo vse člane kolektiva z »žilco« ali brez nje naj svoja opažanja, izkušnje in znanje ali svoja literarna nagnjenja zapišejo in vržejo v skrinjico. Prepričani smo, da je želja vsakega člana kolektiva da se tudi njegovo ime pojavi na straneh časopisa. Izgovor in neprijetnosti, knjižno slovenščino, pravilnike ali prepise ne pridejo v poštev, ker imamo zato korektorja in urednika ki skrbita za očiščevanje vsakovrstnih nezgod nastalih v žaru pisanja.

Torej, prihodnjič bo na tej strani tvoj članek — ali ne — sodelavec, saj si se prepričal, da je vsa ta zadeva popolnoma enostavna.

LJ

Oj točke naše drage

Prijatelj ti moj dragi, le pridi k meni v vas, bova mal' pokramljala, kakšen je sedanji čas.

Pa videl boš resnico, kaj špas je, kaj je laž, za hrbtom ti kontrolo pričakuješ vsaki čas.

Samo enkrat smo na svetu, zato nam nič ni mar, če bi točke šle po svetu, to bil bi kriminal.

Tud drugod napake velike se gode, ni zanje nič kontrole, tam vse odlično je.

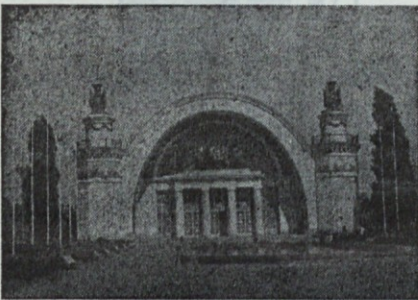
Napaka naša mala se v debelo knjigo piše, al' z njo se točka draga kar hitro tam izbríše.

Točke naše drage vrnite se nazaj, zdaj gremo že v veselje, tam za nas bo raj.

A. R.

Novoletna zgodba

Če bi to pisal pred tridesetimi leti, bi marsikdo pomislil na nezavestno fantazijo in bi bil pisec v posmeh takratnim občanom. Sedaj, ko smo na pragu 21. stoletja pa je to nekaj, kar je neobhodno vezano s potrebami človeške osebnosti. Tehnika bliskovito napreduje in kar je še več, so se v zadnjih letih uresničile želje, da je postala znanost last širokih ljudskih množic in v korist njih samih.

To pa nam daje možnost, da so poleti v bližnje in daljnje vsemirje že življenska nujnost, ker naš planet je postal tako majhen, da ne opraviči niti poštenega izleta. Zato sem se odločil, da opišem kako je naša družba vsa vesela in razigrana šla na pot, katero so prvi opravili ameriški vesoljci: Armstrong in njegova kolega pred tridesetimi leti.

In res smo se odpravili na mestni kozmodrom, kjer odpelje zračni gigant točno 72 ur pred prihodom novega leta. To niso več nekašne rakete, katere so bile nekoč, to so ogromni avioni kateri vzletajo in pristajajo s krili za vse ostalo potovanje pa zaprejo krila in letijo s hitrostjo 40.000 km/uro; toliko v pojasnilo. Ko smo se, ne da bi kaj opazili, odlepili od zemlje, smo se počutili kot na veliki ladji, katera orje velika morja. Vse kar si je kdo pozelel, je bilo na razpolago in izbrane stevardese so izpolnjevale želje nas izletnikov. Da ne bi postal dolgočasen — pa saj veste potovanje je potovanje brez posebnih razlik, toda z neverjetno točnostjo. Točno po 72 urah smo pristali na luni, katero smo že dalj časa opazovali kako se je večala in nas pričakovala.

Namenjeni smo v kozmo vikend ob obalah jezera »Zelenih želja«, kjer ima naša sindikalna podružnica svoje počitniške domove in bomo pričakali Novo leto 2000. Težave smo imeli le s spremembo na urnih kazalcih, ker na tem planetu čas ni pomemben faktor.

Na veliki terasi z arkadami se je že trlo članov naše sindikalne organizacije in veseli ritem glasbe je usmerjal razpoloženje proti na-

stopajočemu letu. Vse je bilo brezhibno in veseli obrazi so pričali o zadovoljstvu in sreči.

In tako se je tudi končalo leto, pristrčen stisk rok, tisoči poljubov »srečno« je spremljala plesalce v novoletni noči.

Potem pa zopet v vesoljski gigant in na svoja delovna mesta v naročje planeta zemlje.

Vsaka podobnost je zgolj slučajna.

Spoštovani sodelavci

S pisanjem si preganjam dolgočas in sem se odločil, da vam napišem nekaj vrstic, v katerih vam bom skušal na kratko opisati svojo »remadijo«.

Kot gotovo veste sem sedaj trenutno v Travniku, kamor so me pripeljale obveze JLA. Travnik je prijetno bosansko mestoce na polovici poti med Banjo Luko in Sarajevom. Na eni strani se dviga 1920 m visok Vlašić, z druge strani pa mesto obdaja nizko gričevje. Naša kasarna je na obronku mesta in je malo oddaljena od mestnega vrveža, kateri nas največ moti in spominja na civilizacijo. Da bi se malo sprostil in uživali v prostosti, nam v sobotah in nedeljah omogočijo izhod v mesto, zato pa je po povratku v kasarno cel direndaj. Nekateri namreč prekorajajo dovoljeno svobodo in se vračajo v kasarno v drugem stanju — potem pa sledijo zlaganje obutve, »na desno ravnaj's«, ribanje hodnika, sanitarij in ostale nagrade po pravilu službe.

V kasarni je tudi precej Slovencev. Tako kdaj organiziramo kakšen sestanek na katerem malo pokramljamo in kakšno urežemo, pa čas do naslednjega sestanka zopet malo hitreje mine. Sedaj, ko traja kurz, imam zelo malo prostega časa, ker se moramo učiti. Jaz se izučujem za artiljerijskega mehanika. Tako je obdobje petih mesecev prekratko, da bi se poleg učenja lahko bavil še s katero drugo stvarjo. Po cele popoldneve presedimo v učilnicah in delavnicah ter proučujemo razna orožja, popoldne malo spimo, nato pa zopet nad učenje.

Približujejo se nam tudi izpiti od katerih zavisi kam bomo šli v prekomando, katera nas čaka konec februarja. Najboljše mesto, ki ga lahko pričakujemo, je nekje ob Jadranski obali. Ostala mesta so po Bosni, Hercegovini in Črni gori. Zato lahko živimo samo v upanju, da bomo dobili kakšno mesto

Na razpis »Novoletne zgodbe« so bili poslani le trije prispevki. Komisija jih je pregledala in prisodila prvo nagrado v znesku ND — tov. Danici Merlin. Njena zgodba je bila objavljena v 1. številki »TOSAME« 1970.

II. nagrado bo prejel tov. Ivan Kosirnik v znesku ND Njegova zgodba je objavljena v današnji številki.

Tretjo novoletno zgodbo bomo pa objavili v naslednji številki »TOSAME«.

Uredniški odbor

bliže domu, ker 650 km je kar malo predaleč, da bi mislili na obisk starega okolja.

Naj končam z najlepšo zahvalo za novoletno darilo.

Lep pozdrav vsem članom kolektiva.

Marjan Merkužič
V. P. 2998/4
TRAVNI — BIH

Mogoče ne vemo

INDICIRATI — (po)kazati na kaj, opozarjati, navajati k sklepu.
INDIFERENTEN — mlačen, ravnodušen, brez zanimanja, malomarn.

INDIREKTEN — posreden.
INDISKRETEN — nemolčeč, blebetav, preradoveden, vsiljiv, brezobziren, netakten.

IN FLAGRANTI — pri samem dejanju (koga zalotiti).

INFRA RDEČI ŽARKI — nevidni toplotni žarki onstran rdeče barve v barvnem spektru. Ti žarki se veliko lažje prebijajo skozi telesa, katera sicer razpršujejo običajno, vidljivo svetlobo.

INGERENCA — vpliv, poseganje, vmešavanje v kaj.

INHALIRATI — vdihavati.
INICIATIVA (ne: inciativa, kot se običajno piše) — spodbuda, začetni korak v čem; INICIATOR — pobudnik, spodbudnik.

INKOGNITO — na skrivaj, nepoznan.

INKUBACIJA — valitev jajc, ujetno valjenje piščancev; razvojna doba boleznih od okužitve do izbruh bolezni (inkubacijska doba)

INOVACIJA — vpeljavanje česa novega, novatorstvo.

INSEKTI — žuželke, mrčes.

INSERAT — oglas, objava.

INSTINKT — nagon, prirojena in dedna zmožnost živih bitij, da opravljajo nehotoma in nezavedno razna smotrna dejanja.

Nenavadno voščilo

Sodelavka mi je prišla voščit srečno novo leto. Kar ostrmela je, ko je stopila skozi nova vrata, v našo dim kamro. »Kako pa to, da imate nova vrata, pa še tako moč, na so? Teh je res škoda za tukaj, ko imate tako umazano. Zakaj pa nimate še pobeljeno?« »Veš kaj, ni treba čisto nič zabavljati, saj bo tudi to narejeno. Ze predlanskim letom so se menili, da bodo vstavili nova vrata, letos daptirali oddelek in drugo leto prebelili. Tako bodo prihranili na času in apnu.« »Tega pa nisem vedela.« »Kadar prideš, vedno kaj vidiš in vihaš nos. Enkrat praviš, da pri nas smrdi, drugič me vprašuješ, če so stara vrata uvozili iz Vietnama, ker so vsa prerešetana. Zdaj zopet sprašuješ za beljenje. Tega pa ne veš, da imamo novo garderobo. V njej je kopalnica, dva stranišča in umi-

valnik z lepim ogledalom.« »Kaj ne poveš,« je ostrmela? »Kje pa je?« »Vzemi dežnik, obuj škornje pa pojdi z menoj.« »Ah, ven pa ne grem.« »Saj ne bo treba, samo do garderobe boš pa vse to potrebovala.«

Ko sem ji pokazala našo novo garderobo, je kar padlo iz nje. »Kako pa to, da ste ženske in moški skupaj«, je dejala, ker so cigaretni ogorki ležali po tleh. »Ali misliš, da me ne znamo kaditi in če kadimo, da čike pojemo? Ne, prav tako ga odvržemo kot moški.« »Pa ne na tla, me je podučila. »Kako pa to izgleda, saj ste ženske, se ti ne zdi.« Kar sapo mi je zaprlo, kajti moja znanka vse vidi.

No, tako mi je prišla voščit. Če še kdaj pride ali pa ne, mi je popolnoma vseeno.

K. L.

Križanke

Oh uganke, ve tiranke, kaj storile ste iz nas, mučenice ste butice, prav malo stisnemo iz vas.

Prva grunta, druga tuhta, tretja kolne, ker ne zna, vse pa ena misel spleta, kje — kaj — kdo zna?

Če pa se nam le posreči, katero uganko razvozlat, večjega veselja ne poznamo, me takrat.

Potlej pa trpijo mojstri, me ne damo jim miru. Ste že križanko rešili? Oni pa samo: u...u...u.

Tončka Kokalj

Nepričakovana gostija

(Gostija po naključju)

Verjetno se ne bi spomnila tega dogodka, da nisem pred nekaj dnevi naletela v Ljubljani na Toneta in ga v šali vprašala, če bodo šli letos na Silvestra tudi kaj klobase rabutat. Bilo mi je takoj žal, ker sem spoznala, da se še sedaj ne ve resnice tiste noči.

Kmet Cene iz male vasice blizu Kranja je dva dni pred novim letom zaklal že drugega prašiča. To so fantje prav dobro vedeli, tudi to so vedeli kje jih suši. Fantje doma niso imeli kolin. Navadno so dobili kos potice, suhe krhlje in prosto do dveh zjutraj. Zato so sklenili, da si priboljšek poiščejo sami.

Bila sem namenjena v sosednjo vas k sorodnikom, toda tja sem prišla šele drugi dan. Ko sem v Kranju izstopila iz avtobusa, me je vsa vesela objela kolegica Berta z besedami: »Ravno prav si prišla, nocoj boš naša.« Povedala mi je, da je sama doma. Starši so šli na Dolenjsko. Pripovedovala mi je, da so vaški fantje že nekaj dni tiščali skupaj butice in se hihitali. Dekleta so takoj slutila, da imajo nekaj za bregom, pa so sklenila, da jih ne izpuste izpred oči.

Res so jo fantje mahnili k kmetu Cenetu. Medtem, ko je on krnil živino, gospodinja pa molzla, so narabotali klobase. Vse to pa sta opazovali dve dekleti. Videli sta tudi kam so fantje skrili klobase, da bi se ponoči mastili z njimi.

Račun je bil sklenjen brez krč-

marja. Dekleta so šla in pobrale fantom klobase in jih spravile k Berti na varno, ker je bila pač sama doma.

Vidite tako sem padla v to veselo družbo polno klobas, veselja in smeha. Fantje pa so vso noč preganjali mačke, so pač mislili, da so jim mački raznesli klobase.

Kokalj Tončka

REŠEVALCI KRIZANK

Prejeli smo sedem pravih rešitev. Nepristranski žreb je bil tokrat naklonjen:

Prva nagrada — ND 20.— pripada Mileni Limovšek,
druga nagrada — ND 10.— pripada Mariji Juvan.

Vsem reševalcem sporočamo, da si v uredništvu, pri tov. Rozmanu Štefanu lahko ogledajo svoje rešitve najkasneje do 20. v naslednjem mesecu.

Uredniški odbor

Za brihtne glave

»Tovariši, sedaj mi je pa tega že dovolj, ker mi že prehajamo iz enega 'akstrata' v drug, 'ekstrat'!«

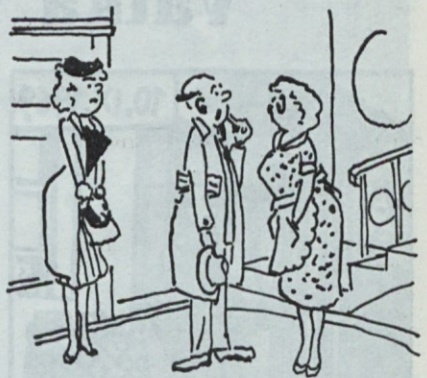
»Kako je to mogoče, vedno ste nam govorili, da imamo deficit, sedaj pa pravite, da bomo imeli zgubo!«

»Povej mi, kje so pravzaprav pristali astronauti, ali na Luni ali na mesecu?«

Sodnik: »Sodni senat je sklenil, da vam združi vaša kazniva dejanja in vas kaznuje s 30 dni zapora.«

Obsojenec: »S starimi, ali novimi?«

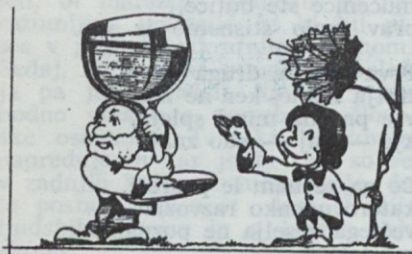
Ljudska: »Prmejduš, ti bi pa tud' žihar muolu!«

— V službi smo priredili loterijo, po sem jaz zadol.

Kadrovske vesti

V času od 12. 2. — 11. 3. 1970 praznujejo svoj rojstni dan:

KONFEKCIJA:

14. 2. Bolhar Valentina, 16. 2. Cerar Jerca, 26. 2. Klopčič Francka, 21. 2. Kocjančič Jožica, 7. 3. Križman Ivanka, 28. 2. Pivec Fanika, 27. 2. Prašnikar Marija, 15. 2. Rus Angelca, 17. 2. Starbek Tinca, 6. 3. Urbanija Tilka, 8. 3. Vodlan Francika, 13. 2. Zore Tinca, 26. 2. Zajc Albina, 11. 3. Šuštar Pepca.

CIGARETNI FILTRI:

14. 2. Avbelj Francka, 22. 2. Kosmač Saša, 28. 2. Lončar Viktor, 16. 2. Mihelčič Julka, 3. 3. Vidergar Adrijana, 18. 2. Feher Rozalija, 16. 2. Boštele Danica.

TKALNICA OVOJEV:

21. 2. Mestek Francka, 8. 3. Rode Ivanka, 13. 2. Rožič Vera, 12. 2. Sankovič Zdravka, 19. 2. Zabret Matilda.

TKALNICA ZVEZDA:

1. 3. Podmiljšak Jožefa.

AVTOMATSKA TKALNICA:

12. 2. Cerar Valentina, 1. 3. Mejak Tilka.

TKALNICA ŠTUDA:

12. 2. Jesenko Tatjana, 22. 2. Košir Ana.

PRIPRAVLJALNICA:

9. 3. Brodar Franc, 16. 2. Ogrič Hilda, 6. 3. Pavlič Jožefa, 25. 2. Prelovšek Cita, 24. 2. Rems Janez, 22. 2. Lisjak Marjeta.

KOMERCIALNI SEKTOR:

21. 2. Bajec Slavko oec., 11. 3. Jovičič Bogoljub, 1. 3. Marčun Emma, 16. 2. Vojska Pavelca, 5. 3. Klopčič Pepi, 16. 2. Slapar Maksa.

ANALIZNO PLANSKI SEKTOR:

4. 3. Laznik Anton, dipl. oec.

GOSPODARSKO RAČUNSKI SEK.:

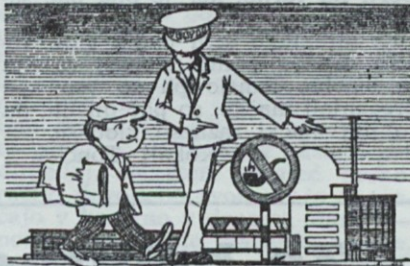
22. 2. Juteršek Zofka, 6. 3. Juvan Marija, 22. 2. Pečnik Marija, 20. 2. Miš Albina, 20. 2. Roglič Franc.

POMOŽNI OBRATI:

7. 2. Bernot Janez, 3. 3. Cerar Albin, 22. 2. Vidmar Jože, 6. 3. Kosirnik Franc.

Iskrene čestitke!

V podjetje je vstopil:

21. 1. Pavlič Ivan — strojni ključavničar.

Izstopila iz podjetja:

5. 1. Deletič Milica — konfekcionerka, sporazumno.

Poročil se je: Juhant Franc.

Na novi življenjski poti mu želimo mnogo razumevanja!

Rodil se je: Vehovec Zinki — sin. Čestitamo!

V. B.

Izdaja Tovarna sanitetnega materiala Domžale

Urejuje uredniški odbor:

Urška Kersnik, Danica Merlin, Ivanka Osolin, Marija Presekar, Tone Arnuš, Slavko Bajec, oec., Franc Cerar, Dušan Dovgan, Miha Kerč, Janez Leskovec, Štefan Rozman, Tone Teran in Dušan Borštnar, odgovorni urednik.

Tiska Papirkonfekcija Krško, obrat Valvasorjeva tiskarna
Naklada 800 izvodov

Vatka Votek in Filter Filip

